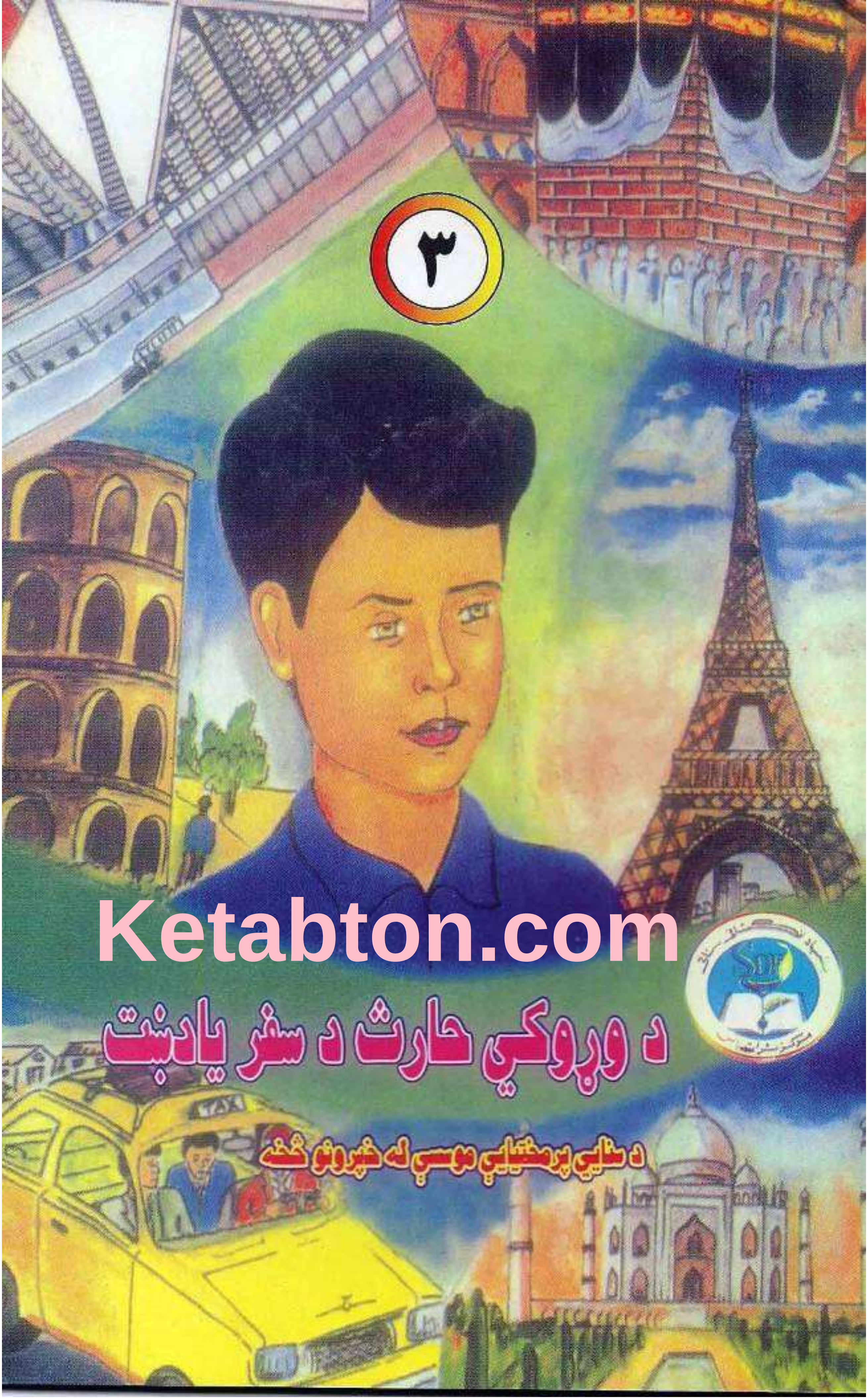

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

دوړوکي حارث د سفر یادښت

خپرونکې : د سنایي پرمختیایي موسسه
مسول مدیر : راز محمد «دلیلي»
لیکونکی : محمد رفیع «کابلي»
پښتو ژباړه : سید حامد «هاشمي»
انځورګر : سلطان حمید «فانوس»
کمپوز او دیزاین : سید نذیر «حسیني»
لومړی چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د افغانانو لپاره د عالي تعلیماتو اداره (SAFE) د ۱۳۷۷ کال د کب میاشت.
دویم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د سنایي پرمختیایي موسسه (SDO) د ۱۳۷۹ کال د وري میاشت.
دریم چاپ : ۵۰۰۰ ټوکه، US-BPRM د IRC-UGP له خوا د ۱۳۷۹ کال دتلې میاشت.
څلورم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، USAID, TROCAIRE په مالي مرسته د ۱۳۸۰ کال د تلې میاشت.
پنځم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، د سنایي پرمختیایي موسسه Children at Risk د ۱۳۸۱ کال د مرغومي میاشت
شپږم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، دسنایي پرمختیایي موسسه د ۱۳۸۲ کال د تلې میاشت.
اووم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، د سنایي پرمختیایي موسسه د ۱۳۸۲ کال د لیندی میاشت.
اتم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د سنایي پرمختیایي موسسه د ۱۳۸۳ کال دلیندی میاشت.
اوسني چاپ :
نهم چاپ پښتو : ۱۵۰۰ ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي لګښت د ۱۳۸۵ کال د سلواغې میاشت
لسمه طبع پښتو : ۱۰۰۰ توګه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ۱۳۸۶ کال د کب میاشت

ددې کتاب ټول حقوق د سنایي پرمختیایي
موسسې پورې اړه لري.

په کابل کې پته : پنځم سړک، انصاري څلورلارې د محمد علم فیض زاد لیسې خواته
تیلفون : ۰۲۰ - ۲۲۰۱۶۹۳
پوست بکس : ۱۸۱
بریښنا لیک : sieal@brain.net.pk
انترنیت پانه : www.sanayee.org
په پاکستان کې پته : اورکزي پلازې شاته، یوینورستي تاون، پیښور پاکستان.
تیلفون : ۰۰۹۲ - ۹۱ - ۵۸۴۲۱۵۵ - ۹۱۵۸۲۱۶۵
فکس : ۹۲+ ۹۱ - ۵۸۴۵۱۳۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

تصويري کيسه

د وړوکي حارث

د سفر يادښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوړوکي حارث د سفر يادښت

کله چې((دوړوکي حـــارث)) کتاب، لوســـتونکو و لوســـتلو، ټولو کوچنيانو ځانونه د حـــارث په څير ګڼل او د ســـفر ذوق و رســـره پيدا شوتر څويوتره(کاکا) و مومي او په سفر سره ولاړشي. مونږ ته يې ليکونه راواستول او تلفونونه يې وکړل چې څرنګه کولای شي د نړۍ شا او خواته سـفر وکړي؟ زمونږځواب دوي ته داؤ چې د نړۍ په هکله مطالعه وکړي او ځانونه د نړۍ د احـوالو څخه خبـر کړي. د پايلې په توګه(دوړوکي حـارث) کتاب زرګونه ټوکه د لوسـتونکو د پوښتنو د ځواب لپاره موثر وو. د دې لپاره چې لاسونه موتش پاتې نه شـي بـيا هـــم د دې کتـــاب د چاپولـــو په هکلـــه هـــڅه کـــوو چې د غوښتونکو او مطالعه کوونکو د تندې تسکين وکړو.

والسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

دغه کتاب دریم کتاب دی چې د کوچنیانو لپاره دخپرولودلړۍ په برخه کې د سنایي پرمختیایي موسسې(SDO)له خوا د چاپ په ګاڼه ښایسـته کیږي. دا کتاب دومره په زړه پورې او ګټور دی چې په لوسـتلو سـره یې په زړه پورې، ګټور او نه هیریدونکي موضوعات زده کیږي او یادښت یې د تل لپاره دلوسـتونکو په ذهنونو کې پاتې کیږي.

دغه کتاب دیو هوښیار اودقـیق کوچني صحـنې او موضوعات چې دنړۍ څو ملکو نو ته دپلار دیو دوسـت سـره چې دی یې(کاکاجان) بولي تشریح کوي. ښکلی تصویرونه ،نقشې او د مختلفو ممالکو بیرغونه د کتاب ښکلا لازیاتوي.

ددې کتاب دنشـر ولو موخه او مقـصد دکوچنیانو د ذهنونو پرمختیا ، پیاوړتیا اود معلوماتو ډیروالی دی .

والسلام

راز محمد «دلیلي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوړوکي حارث د سفر يادښت

کله چې زه د دولســـو کلو نو هلك وم زموږ په ګاونډ کې يوه سپين سرې مهربـانه ښځه وه چې مونږ ته بـه يې کيسـې کولې. هغې بـه ويل: پخوا يو ښوونکی وُ چې يوبـــڼ او يو طوطي يې درلودل. کله به چې ښوونکی له ښوونځي څخه کورته راغی، خپل بڼ ته به تللو او خپل طوطي به يې هم دځان سره وړلو. دطوطي قـفس بـه يې دونې په يو ښاخ کې ځوړندولو او خپله بـــه يې دونې ســـيوري لاندې سبـــق وايه. کله بـــه چې ښوونکي چاته ويل چې ښه راغلاســـت طوطي بـه يې هم په خپله ژبـه غژ غژ کاوه اوويل بـه يې ښه راغلاست، ښه راغلاست.

د کلي هلکانوښوونکي ســـــره ډيره مينه لرله اوهغه ته بـه يې ښاغلی ښوونکی صاحب

(c) ketabton.com: The Digital Library

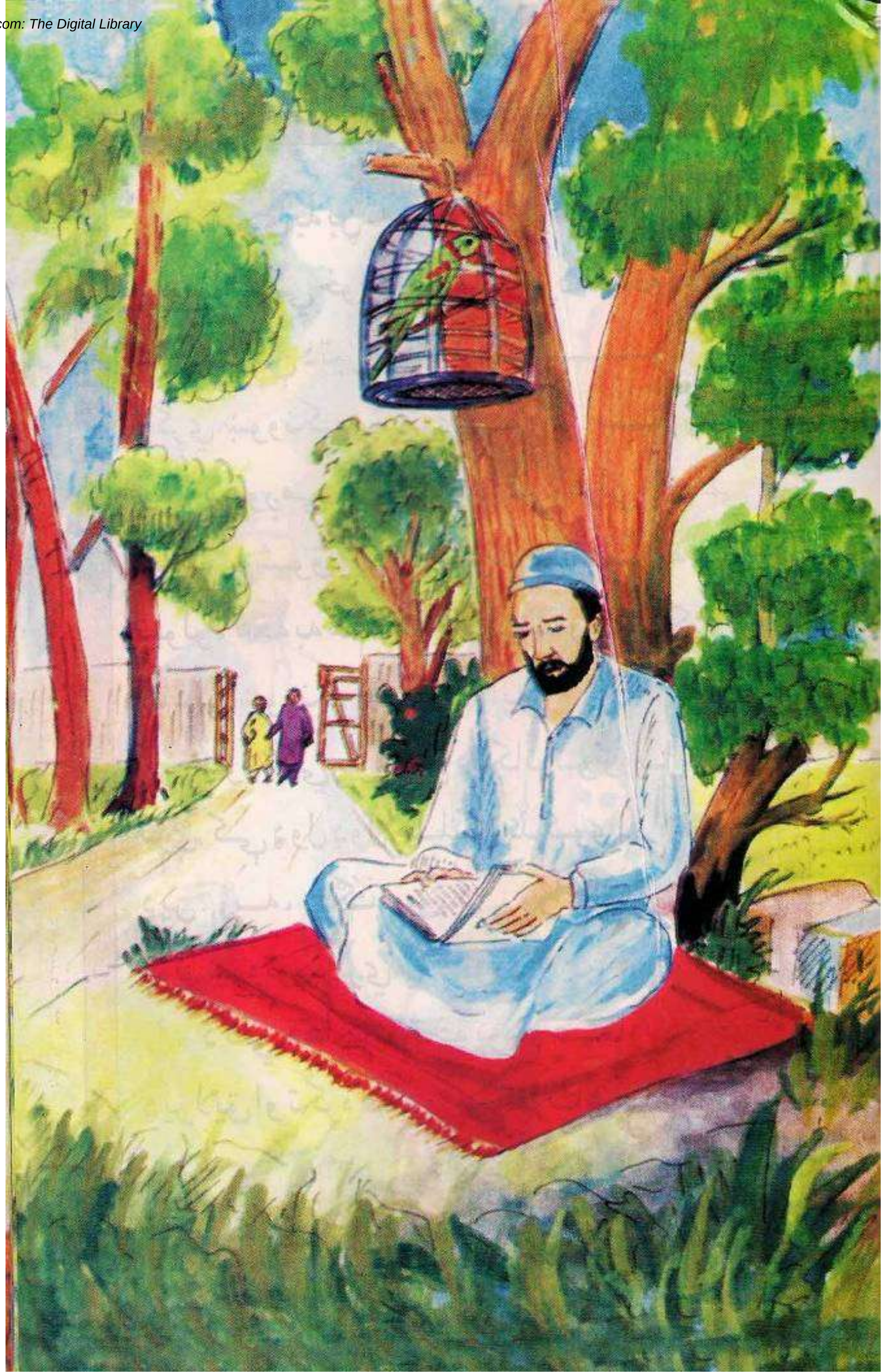

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايه. هغوي به بڼ ته راتلل، دونو سیوري لاندې به د ښوونکي خواته راټولیدل او د هغه نه به یې غوښتل چې د تیروو ختونو کیســــــــې ورته وکړي. ښوونکي به د نړۍ، غرونو، سیندونو، لمر، سپوږمۍ او ستورو کیسې کولې. طوطي به هم په شوق او ذوق سره دې کیســوته غوږ نیولو، هغه به هم د هلکانو په شان ښوونکي ته ښاغلي ښوونکی صاحب وایه.

ښوونکي یوه ورځ هلکانو تــو وویــل: ((په نړۍ کــې ډول ډول خلــك ژوند کــوي. د هغــوي دین، ژبــه، رنګ، پوښکی، رواج او خوراك له مونږ سره توپیرلري.))

د کلي د هلکانو څخه یو هم حــــارث ؤ چې ډیر لایق او تکړه هلك ؤ. حــــارث هوډ درلودلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

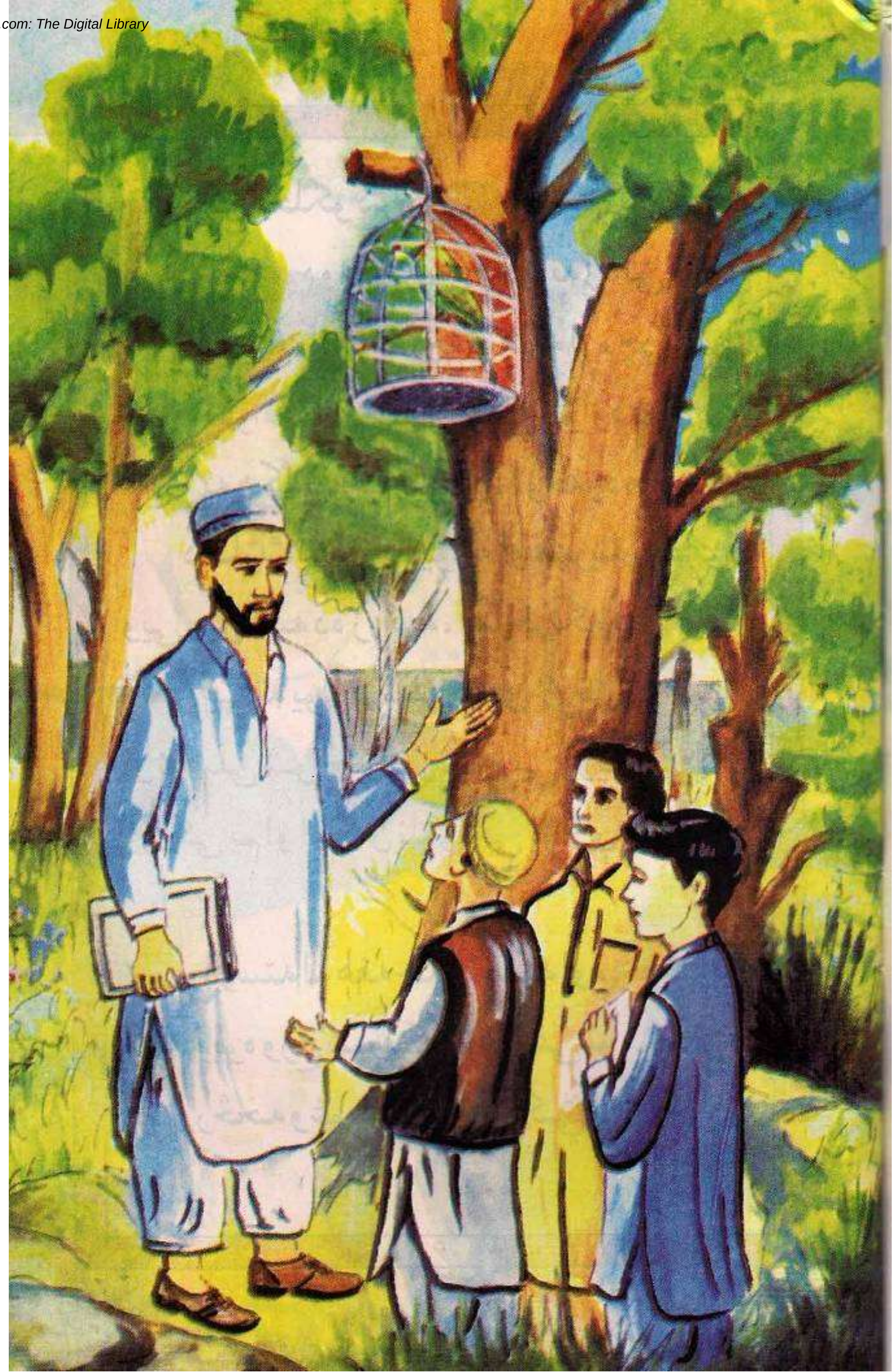

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د نړۍ د خلکو د رواجونو په هکله په ډېر څه و پوهيږي. يوه ورځ کله چې کورته راغی، خپل پلار ته يې وويل: ((پلار جانه هيله لرم چې د نړۍ شا او خواته سفر وکړم او وګرځم او د ډول ډول خلکو په هکله په څه وپوهيږم او څه زده کړم.))

د حارث پلار چې يوښه او مهربان سړی و، ويې ويل: (ښه ده زړګيه، اما څرنګه به امکان ولري چې ته يوازي سفر وکړي؟) حارث حيران او ناهيلی شو او د ځان سره يې وويل چې لاخو وړوکی يم او امکان نلری چې يوازې سفرو کړم.

وروسته له هغه حارث شپه او ورځ غمجن و؛ هغه يوه ورځ ښوونکي ته ورغی او مشوره يې ورڅخه وغوښتله. ښوونکي ورته وويل

(c) ketabton.com: The Digital Library

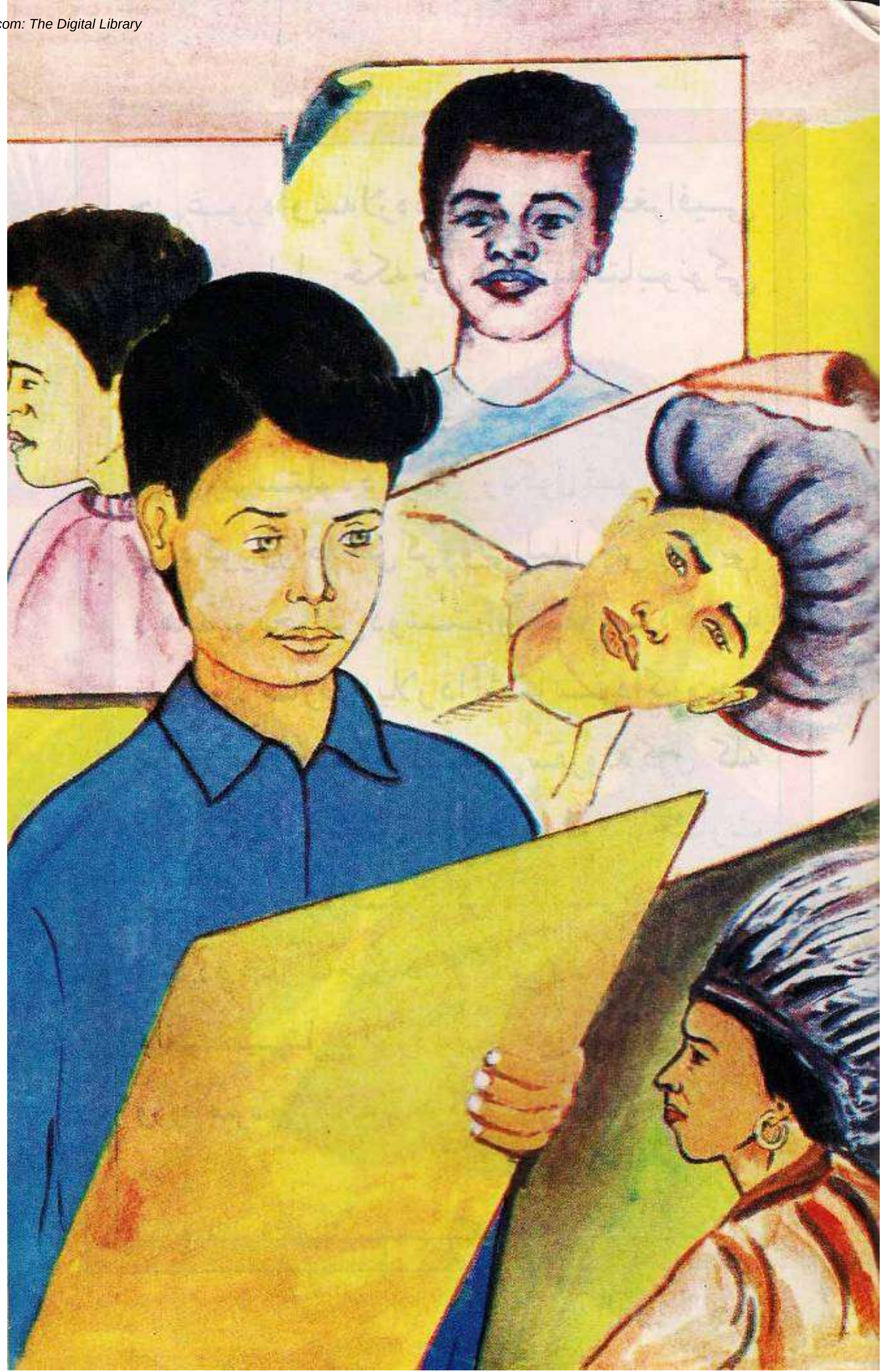

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې غـــوره او ښه لاره داده چې تــه د جغرافيــې کتابونه ولولې ځکه چې هر څه په کتابـونوکې شته دي.

يوه ورځ کله چې حـــــــارث د جغرافيې کتاب لوسـتلو، د کور ور وټکول شـو. کله چې يې د کور ور خلاص کړ، ويې ليدل چې پلار يې د هغه يو پخواني دوسـت او آشــنا سـره کورته ننوتل. د حـارث د پلار دا آشـنا سـوداګر و چې د نړۍ مختلفو ملکونو ته يې سفرونه کول. کله چې د ژمي رخصتۍ را ورسـيدلې، د حــارث پلار هغه د خپل سـوداګر آشناسـره په سـفر وليږد. حـارث ځان سـره کالي، کتابچه او قـلم واخيســــــتل ، مور، پلار، خويندو او وروکي ورور سره يې مخه ښه وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

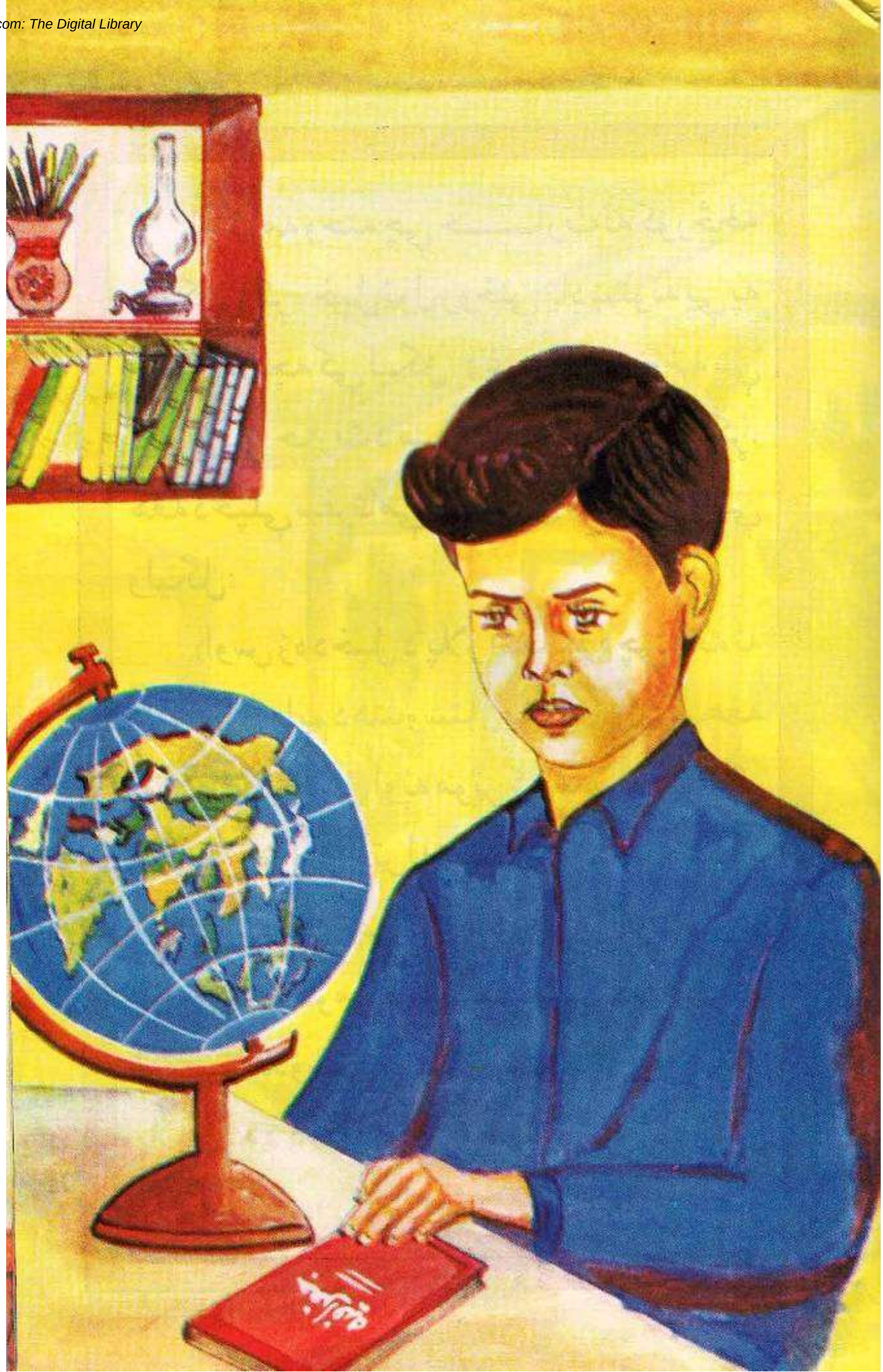

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کومه وخته چې حـــــارث له کور څخه حـرکت وکړ، خپل ټول روځني یادښتونه یې په خپله کتابچه کې لیکل. دغو یادښتونو تـه یـې د (وړوکي حارث د سـفر یادښتونه) نوم ورکړ. هغه د خپلې سفرنامې په لومړی مخ کې داسـې ولـیکل:

(اوس زه د خپل د پلار آشنا سره چې هغه ته کاکا جان وایم د هندوستان په لاره روان یم. هغه سـتړی شـوی دی او په موټر کې ویده دی، مګر زه ویښ یم او د موټر له ښیښې څخه د بـــاندې ګورم. سره د دې چې ژمی دی خو هوا ګرمېږي.)

نن د مرغومي د میاشـــــتې اتمه نیټه ده او مونږ هندوســــتان ته رســـیدلي یو. د هند پلازمینه د ډهلي ښار دی د هند د نفوســـــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

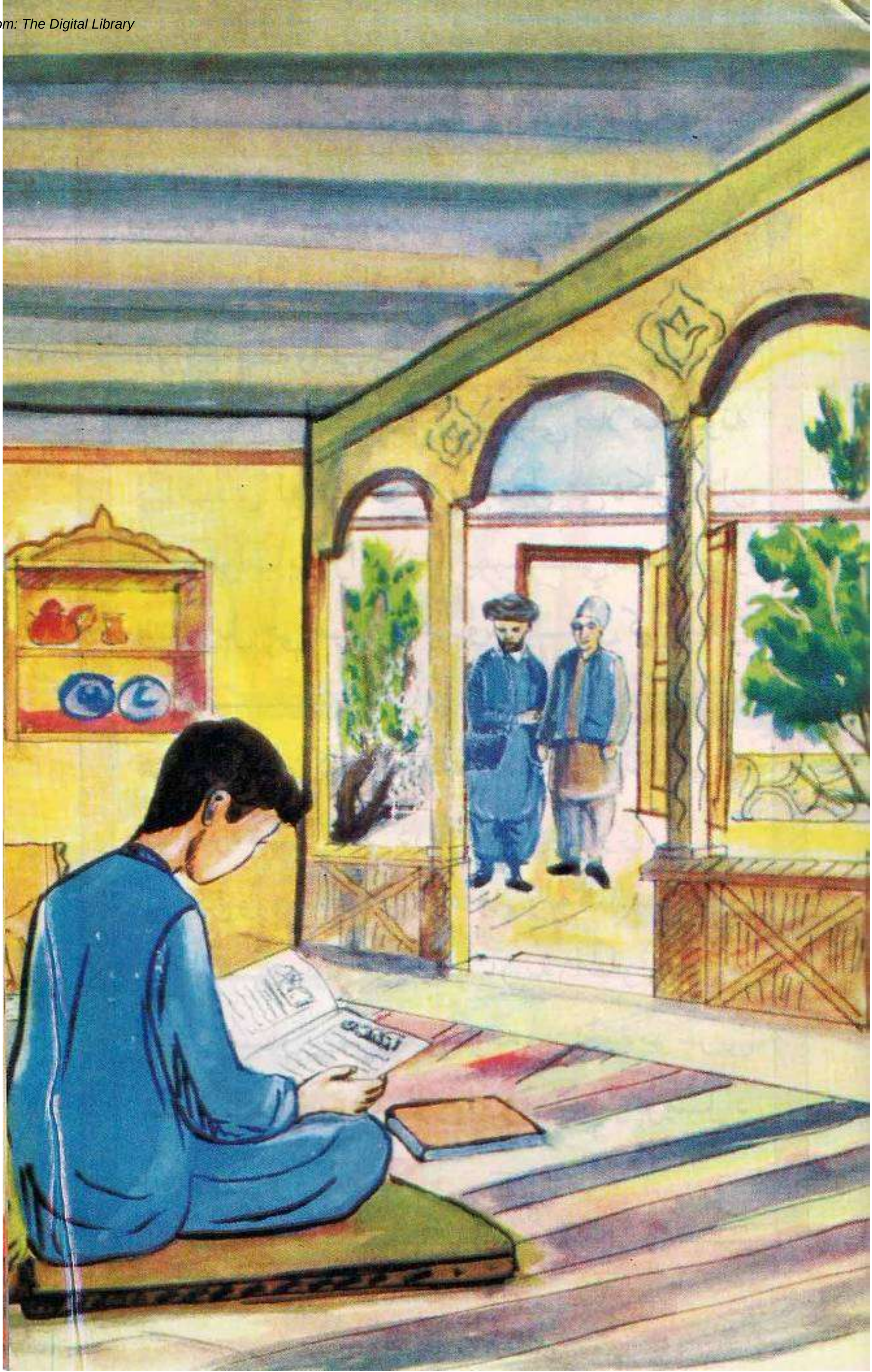

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمېره ۹۷۰ میلونه ده.

یو هندوستانی هلك پلاستیکي خلطې پلوري. هغه وایي چې په هندوستان کې د تیرو دسکورو، اوسپنې او سپینې طلا معدنونه زیات دي. له هغه مې و پوښتل چې د کوم ښار یې؟ ځواب یې راکړ: زه د بمبئي د ښاریم او ویې ویل چې مونږ په هندوستان کې پیلان اوشیدې لرو. د غه هندي هلك وویل په هندوستان کې د ښونځي هلکان او نجونې په غورسره د ښوونکي درس ته توجه کوي.

نن وروسته له دوه او نیو له هندوستان څخه سعودي عربستان ته راغلو. دلته هم د هندوستان په شان هوا ګرمه ده. دلته یو عربی هلك ښکاري باز لري له هغه مې و پوښتل د

(c) ketabton.com: The Digital Library

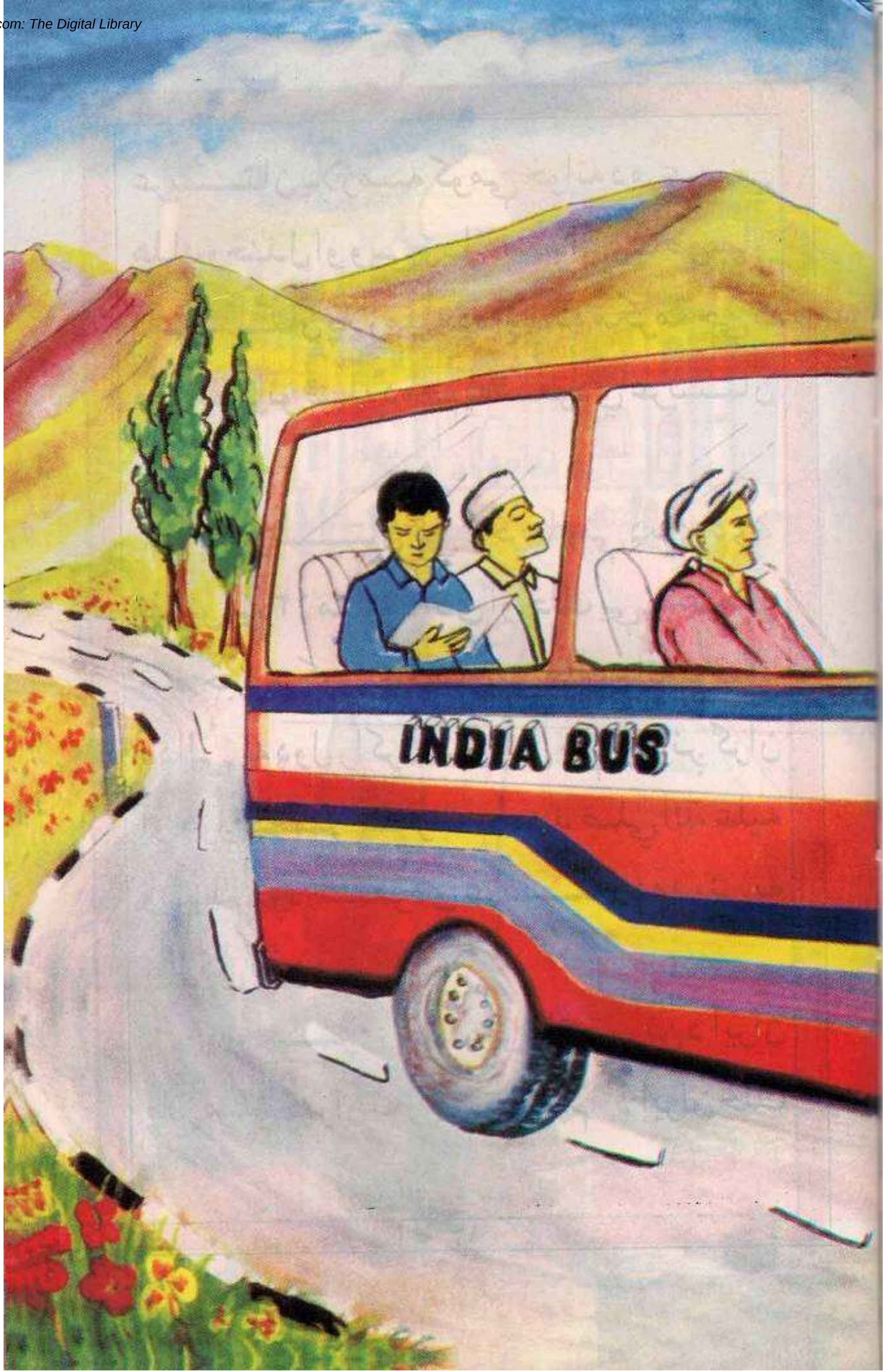

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربستان پلازمینه کومې خواته ده. عربي هلك وخندل او ويې ويل: همدا د رياض ښار د عربستان پلازمينه ده او مکه مکرمه چې د مسلمانانو قبله ده هم په سعودي عربستان کې ده.

په عربستان کې د خرما ونې ډيرې دي، نفوس يې ۱۲ ميليونه دی او خلك يې په عربي ژبه خبرې کوي. هغه عربي هلك ماته يو قلم د ډالۍ په ډول راکړ. هغه وويل چې زمونږ ګران او خوږ پيغمبر حضرت محمد صلي الله عليه وسلم هم د سعودي عربستان د مدينې په ښار کې دفن دی.

ډير ستړی اوستو مانه يم، نن د ايران پلازمينې تهران ته راورسيدم. د ايران خلك

(c) ketabton.com: The Digital Library

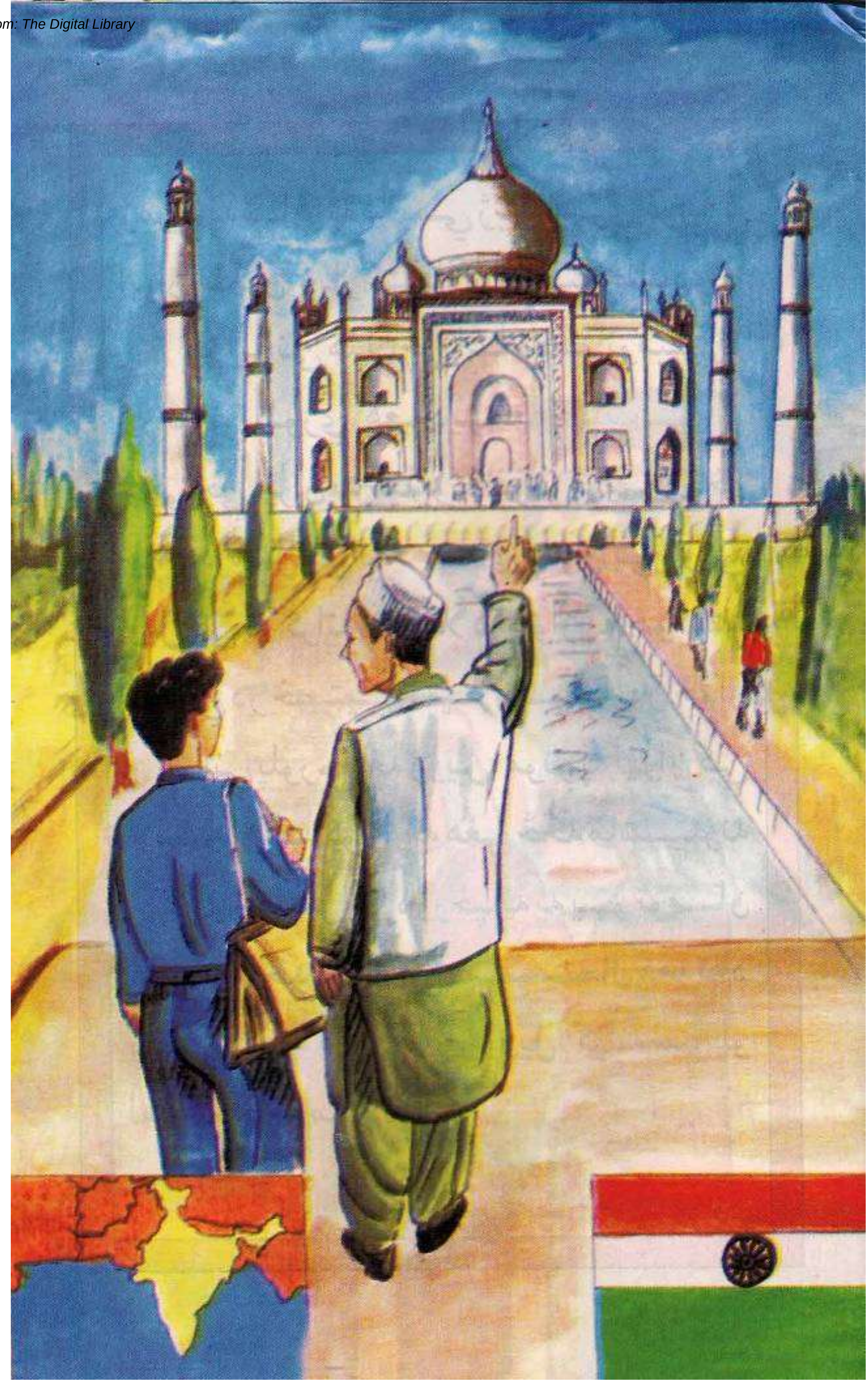

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ په شان په فارسي ژبه خبرې کوي. د ایران هلکان زیار کښه او با نظافته خلك دي.

یو ایرانی هلك چې آغا ناصر نومیږي، ورځپاڼې پلوري. هغه ډیر معلومات لري او وایي چې ایران ۵۰ میلیونه نفوس لري. ورڅخه مې وپوښتل چې ته د همدې تهران یې؟ ویې ویل چې نه ګرانه زه اصلاً د اهواز یم خو دلته دژمي در خصتیو د تیرولو لپاره راغلم او ورځپاڼې پلورم. هغه وویل: مونږ په ایران کې اوسپنه او بـه کوو اوله هغې څخه ماشینونه جوړوو. ناصر یوه ورځپاڼه په یو تومان پلوري. ما خپل خامکي دستمال هغه ته د ډالۍ په توګه ورکړ. ناصر وویل: ګرانه ستاسو له ډالۍ څخه مننه کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

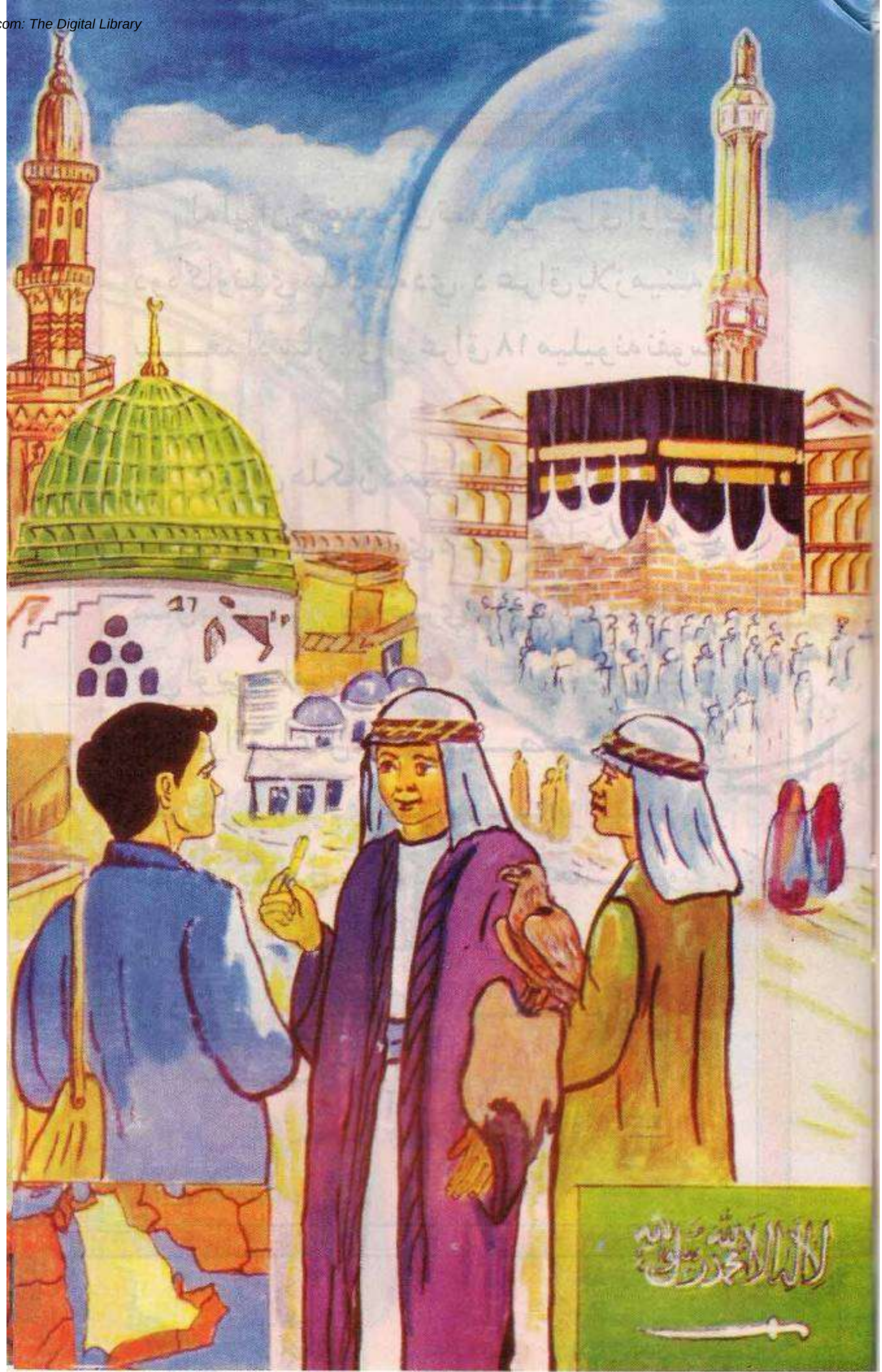

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ایران څخه عراق ته ولاړو. عراق او ایران دوه ګاونډي ملکونه دي. د عراق پلازمینه د بغداد ښار دی او عراق ۱۸ میلیونه نفوس لري.

د عراق هلکان د مور او پلار له اجازې پرته هیڅ کار نه کوي. هغوي د عربستان د خلکو په شان په عربي ژبه خبرې کوي. څو تنه هلکان چې لویې جامې پر ځان او چلتا رونه یې پر سر وو زما خواته راغلل. یو یې د بصرې او بل د موصل د ښار دی هغوي ډیر با نزاکته او ډیر مؤدب ښکارېدل. ما هغوي ته افغانۍ روپۍ ورکړلې او له هغوي نه مې یو دینار واخیست. زه دا ټولې پیسې ساتم او د هغو ټولګه (کلکسون) جوړوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

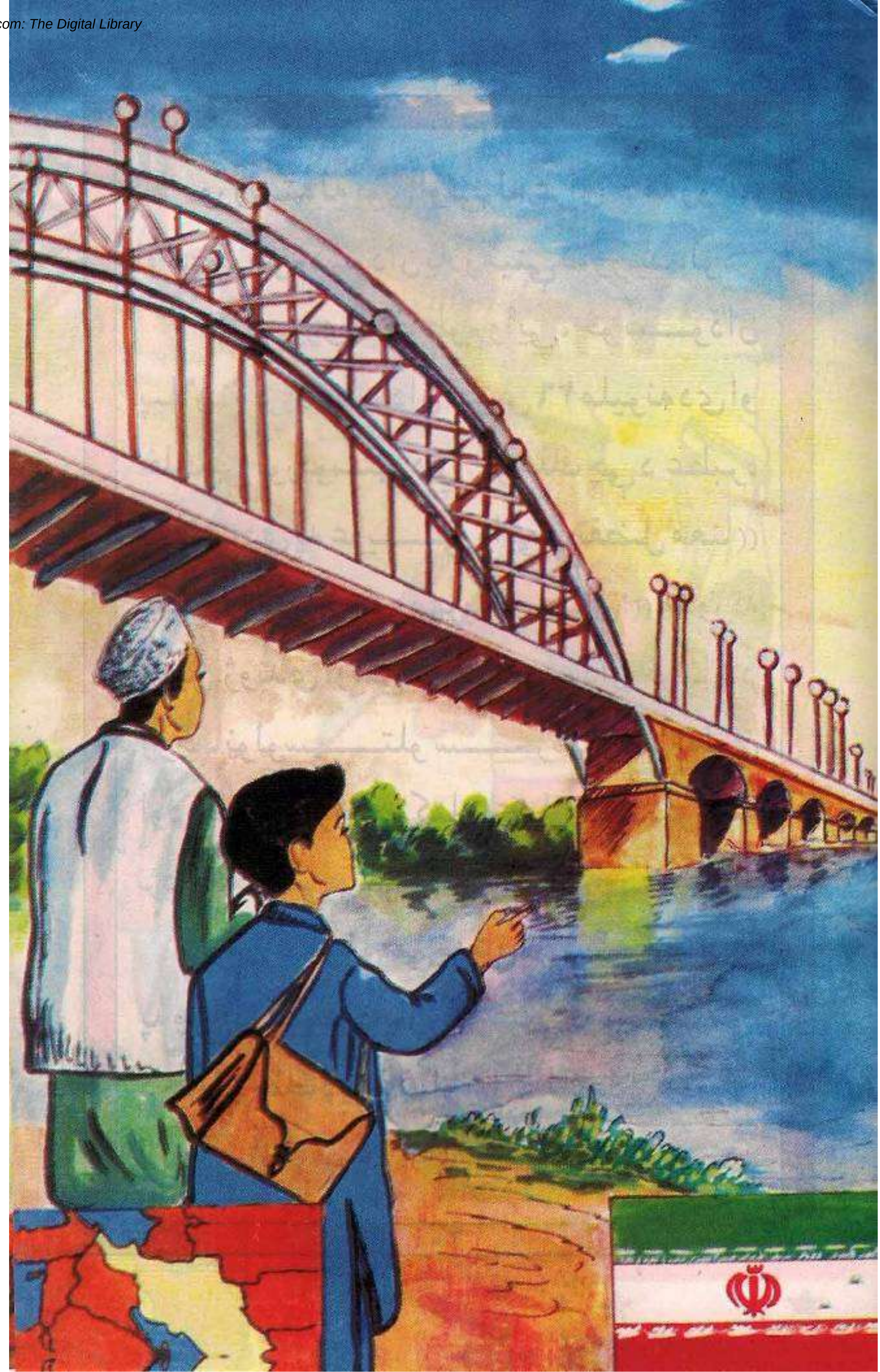

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروستـه له يوې اونۍ له عراق څخه ووتلو او نن خرطوم د سودان پلازمينې ته ورسيدلو.

د پيل پوزې ته خرطوم وايي، خو سـودان پيلان نه لري. د سـودان نفوس ۲٦ مليونه دی او خلك يې تورپوستي دي. يو هلك چې د عطبره دولايت دی په عربـي وايي: ((تفضل معنا)) يعنې ((له مونږ سره مهرباني وكړئ!)) ما ورته وويل: ژوندی اوسئ! د سـودان ځوانان د ورځې پانهولوسـتلو سـره ډيره مينه لري او د مطالعې پروخت كتاب خپلو سـتر ګوته نژدې نه نيسي.

پرون د مرغومي پر ۱۵ مه نيټه د جمعـې په ورځ توكيو د جاپان پلازمينې ته ورسـيدلو. د جاپان خلك ډير پاك او بـا نظافته دي. هغوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

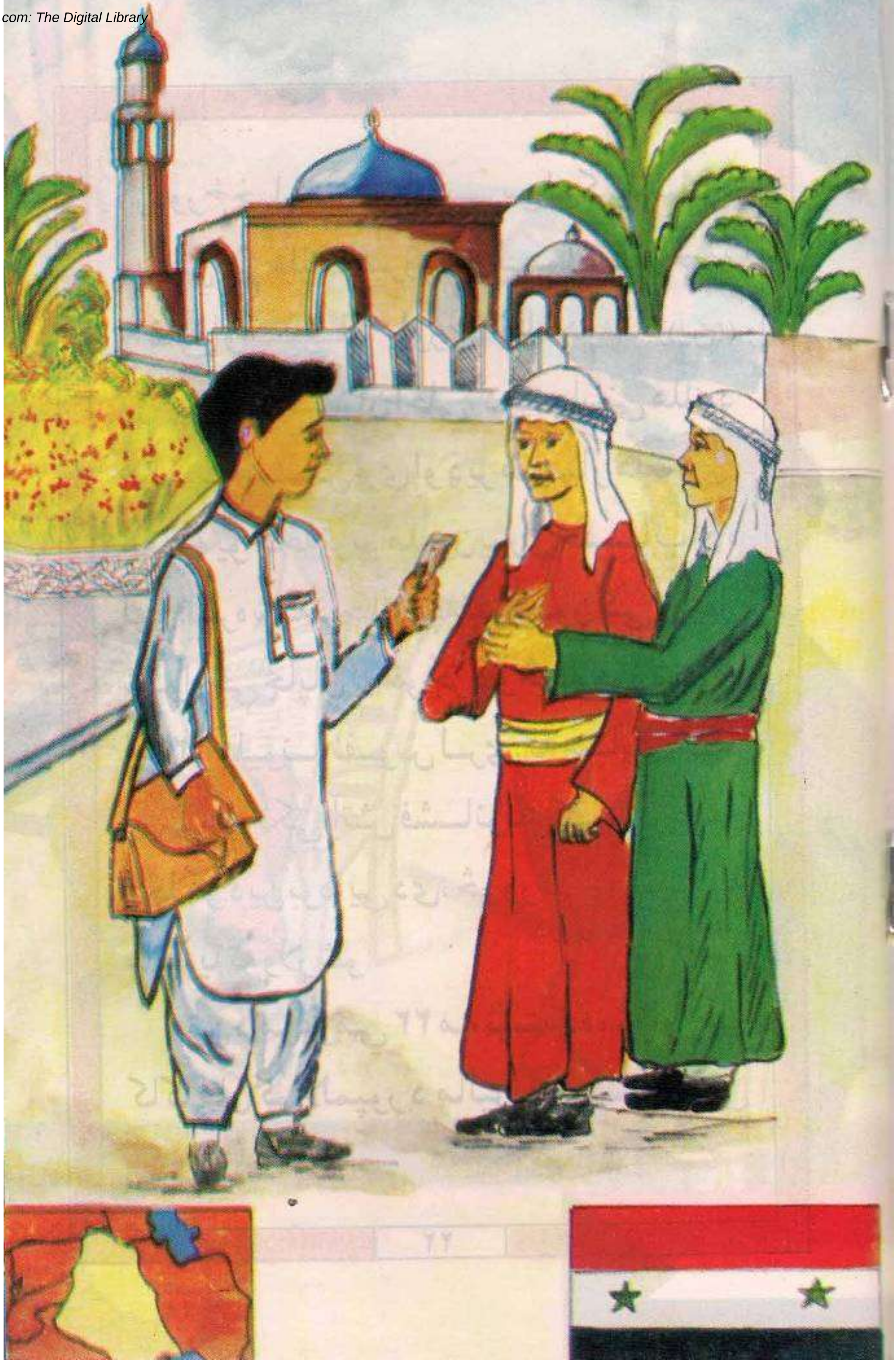

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ورځ خپل غاښونه په برس او کريم سره وينځي. يو هلك د هيرو شيما له ښار څخه راغلي او كبان پلوري. خلك هغه ته ((ين)) وركوي او كبان اخلي. دغه جاپانی هلك د حساب ماشين لري او ډير هوښيار هلك دی. هغه له يو څخه تريو مليون پورې حساب زده لري. تيره شپه د جاپان په تلويزيون كې وويل شول چې جاپان له څو جزيرو څخه جوړ شوی او۱۲۵ مليونه نفوس لري. په جاپان كې ورغورځونكي(آتش فشانونه) كيږي. د جاپان د خلكو دين بودايي دی. څو ورځې وروسته به ماليزيا ته ولاړ شو.

نن د مرغومي ۲۲ مه نيټه ده، زه او زما كاكاجان كوالالمپور د ماليزيا اسلامي

(c) ketabton.com: The Digital Library

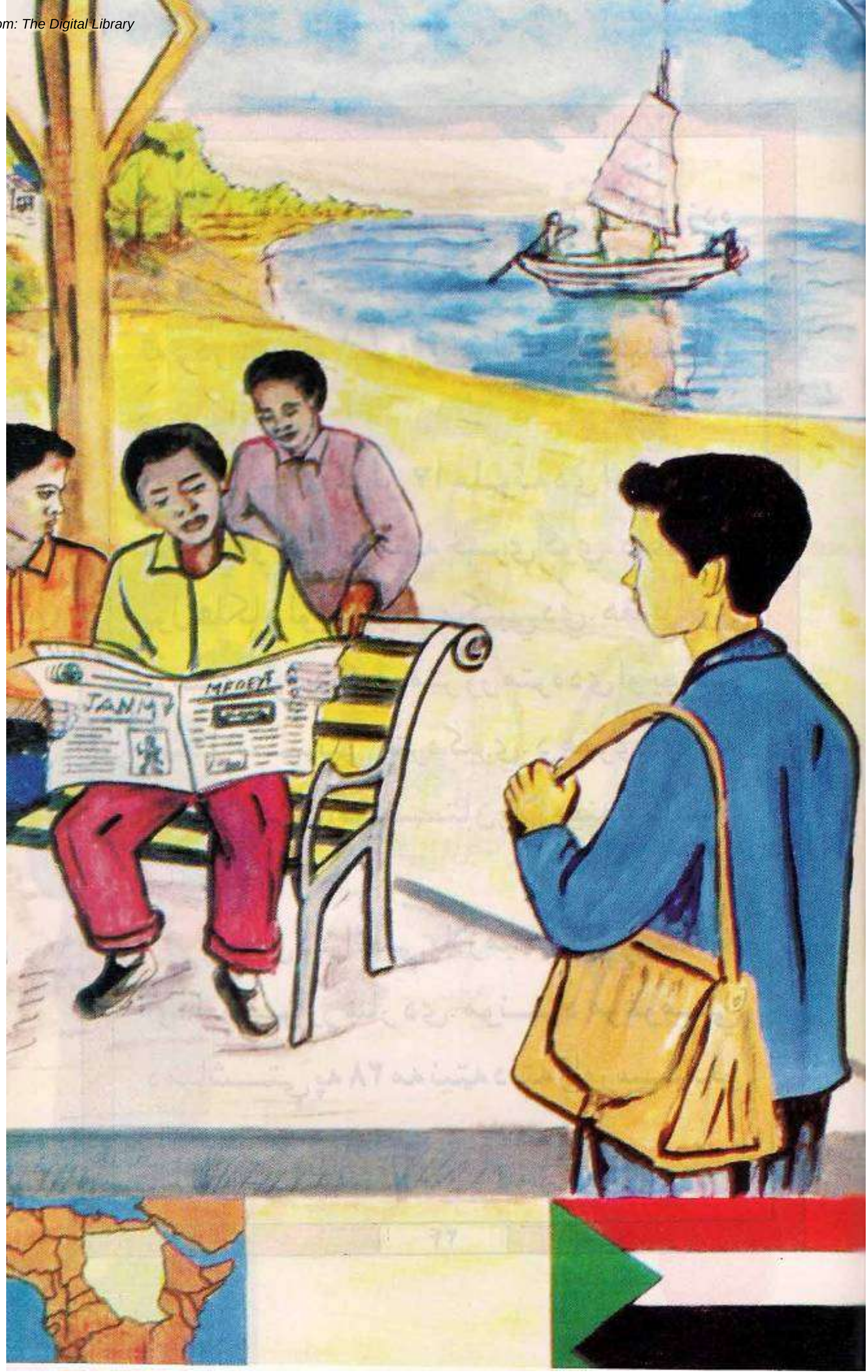

(c) ketabton.com: The Digital Library

مملکت پلازمینې ته ورسېدلو. ډیر زده کوونکي د پنانګ او کوچنګ ښخه پلازمینې ته د درس ویلو لپاره راځي او په پلازمینه کې درس وايي.

د مالیزیا نفوس ۱۷ ملیونه دی او خلك په مالایي او چینایي ژبه خبرې کوي. د مالیزیا ټول هلکان لوبغاړي او مکتبي دي. هغوي ټول پوهیږي چې یو کیلو متر زر متره دی او یو متر سل سانتي متره کیږي. د هغوي دوه تنه پوهیدل چې د افغانستان پلازمینه د کابل ښار دی.

پاریس د فرانسې پلازمینه او یو ښایسته او دلیدلو وړ ښار دی. مونږ د مرغومي د میاشتې په ۲۸ مه نیټه دلته راورسیدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

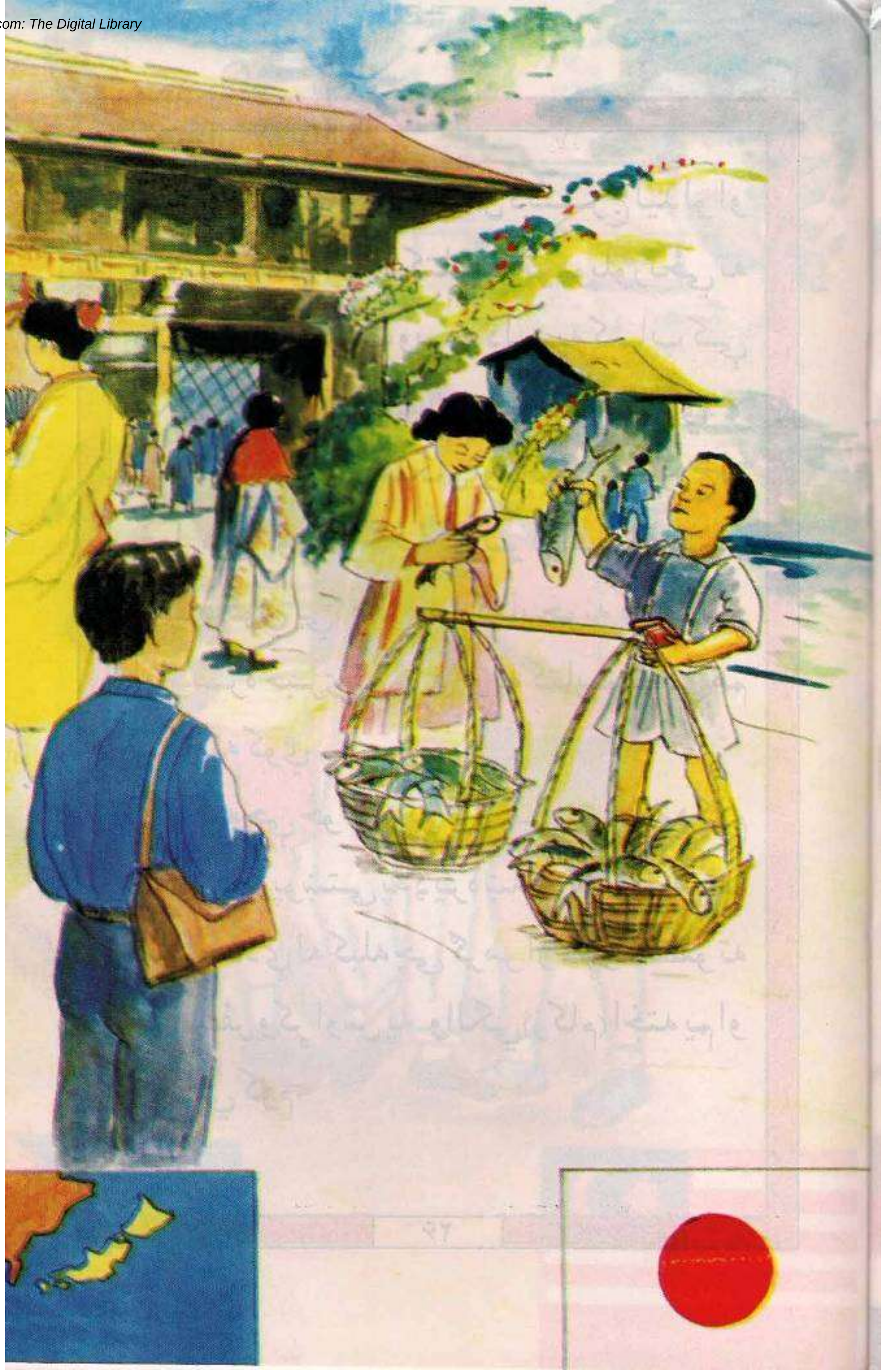

(c) ketabton.com: The Digital Library

اونيغ (مستقـــيماً)د ايفل د بـــرج ليدلو او وروســـته له هغه د کتابـــونو يوپلورنځي ته ولاړو. ما يو کتاب وپيرو دلو. په کتاب کې ليکلي وو چې فرانسه ٥٦ مليونه نفوس لري.

دفرانســـې هلکان او نجونې هره ورځ له خپل مور او پلار څخه يو يو فرانك اخلي او ذخيره کوي يې. هغوي په کتابخونه کې په لوړ آواز سره خبرې نه کوي او په کتابونوکې هم ليکل نه کوي.

کله چې څوك له يو فرانســوي څخه د کوم ځای پته وپوښتي په ډيره ښه توګه ورته پته ښايي. ددې له کبله چې ګرمو او سړو منطقو ته مې سفر وکړ اوس په والګي(زکام) اخته يم او پرينجي کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

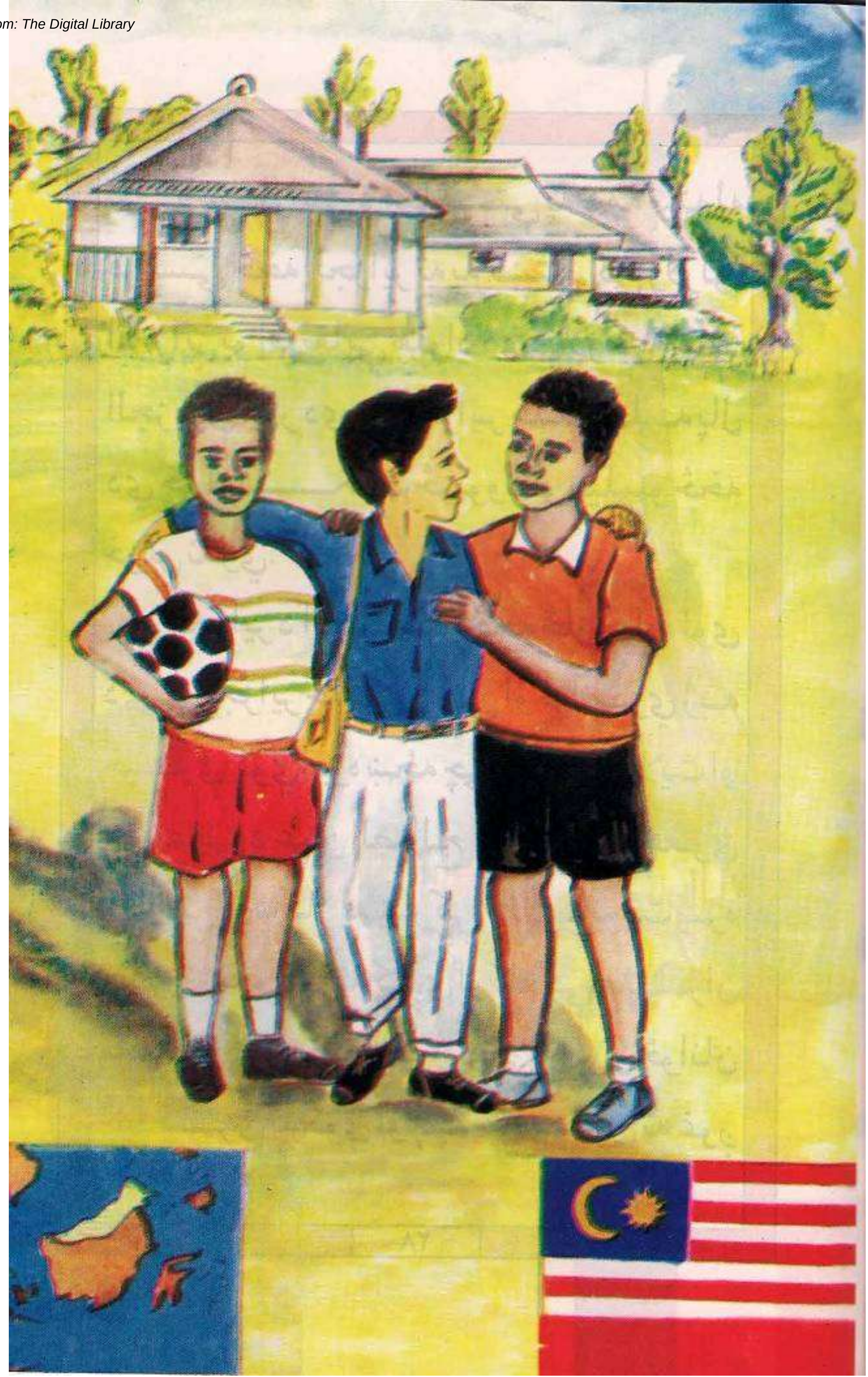

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلواغې د میاشتې په ٤ مه نیټه له فرانسې څخه الجزایر ته په کښتۍ کې ولاړلو.

الجزایر یو افریقایي هیواد دی. پلازمینه یې د الجزیرې ښار دی. د الجزایر خلک میلمه پال دي خو له سګرټ څښونکو میلمنو څخه خوښ نه وي.

الجزایر د افغانستان څخه څلور واره لوی دی. د الجزایر خلک په عربي او فرانسوي ژبه خبرې کوي. یوه ښځه چې د الګار دولایت او خاوند یې د عین الصالح د ولایت وو. هغوي ویل چې د آهاګار په ښارکې خلک په نوبت سره موټرونو ته ورپورته کیږي او کله چې مشران خبرې کوي د الجزایر وړوکي او نوي ځوانان خبرې نه کوي او چپه خوله هغوئ ته غوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

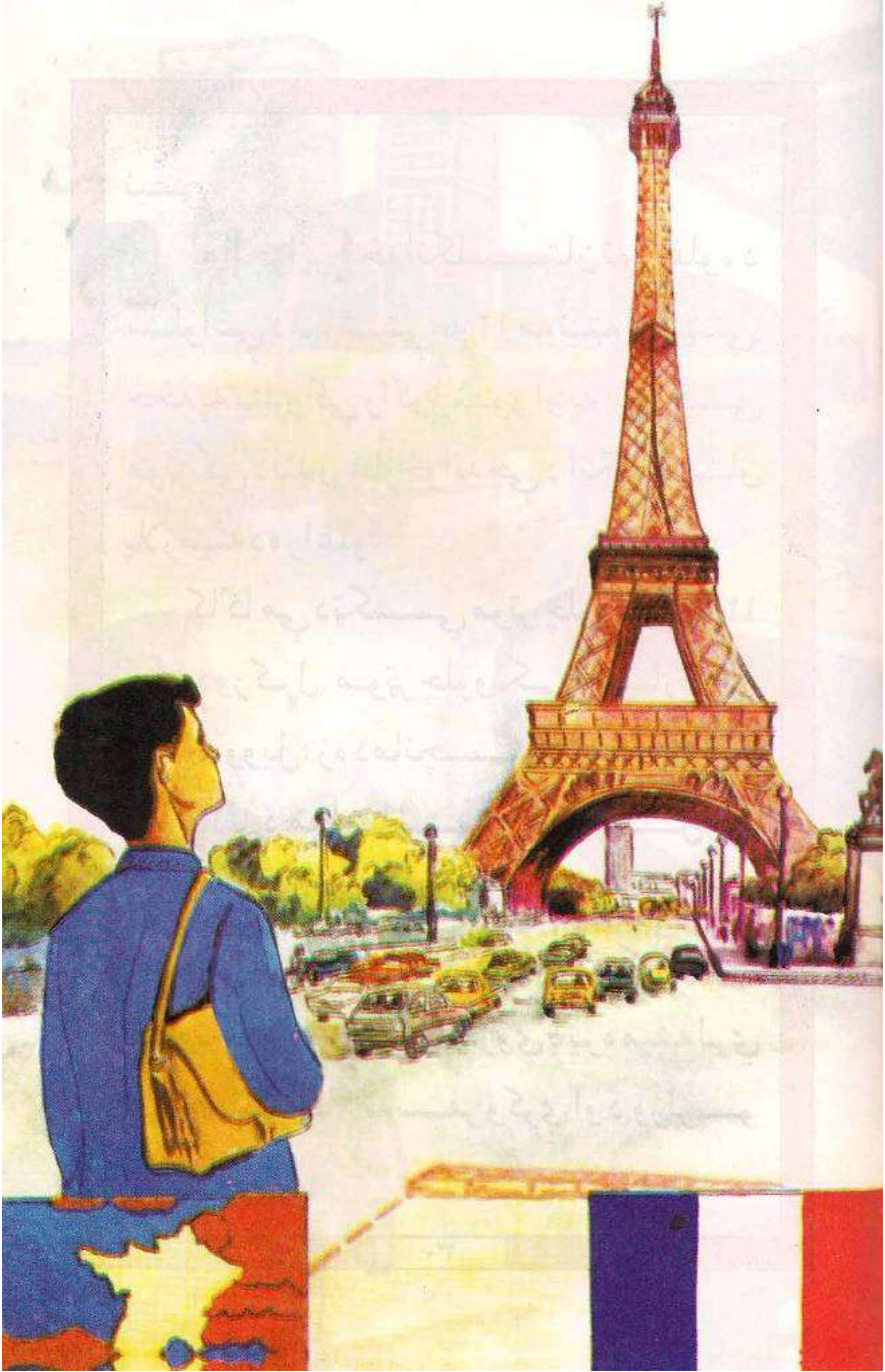

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیسي.

له الجزایر څخه انګلستان ته راغلو، د سلواغې د میاشتې په ۱۲ مه نیټه له کښتۍ څخه په بندر کې راکوز شوو او په یو ټکسي موټر کې د لندن ښار خواته چې د انګلستان پلازمینه ده راغلو.

کاکا مې د ټکسي موټر چلوونکي ته ۱۲ پونډه ورکړل. موټر چلوونکي په لیاره کې مونږ ته وویل: زه د مانچستر د ښار یم. هغه زمونږ د معلوماتو لپاره وویل چې انګلستان ۵۷ ملیونه نفوس لري او مونږ په لندن کې په انګلیسي ژبه خبرې کوو. موټر چلوونکي وویل چې زما زوی ډیره مینه لري چې افغانستان ته سفر وکړي او د وزلوبو

(c) ketabton.com: The Digital Library

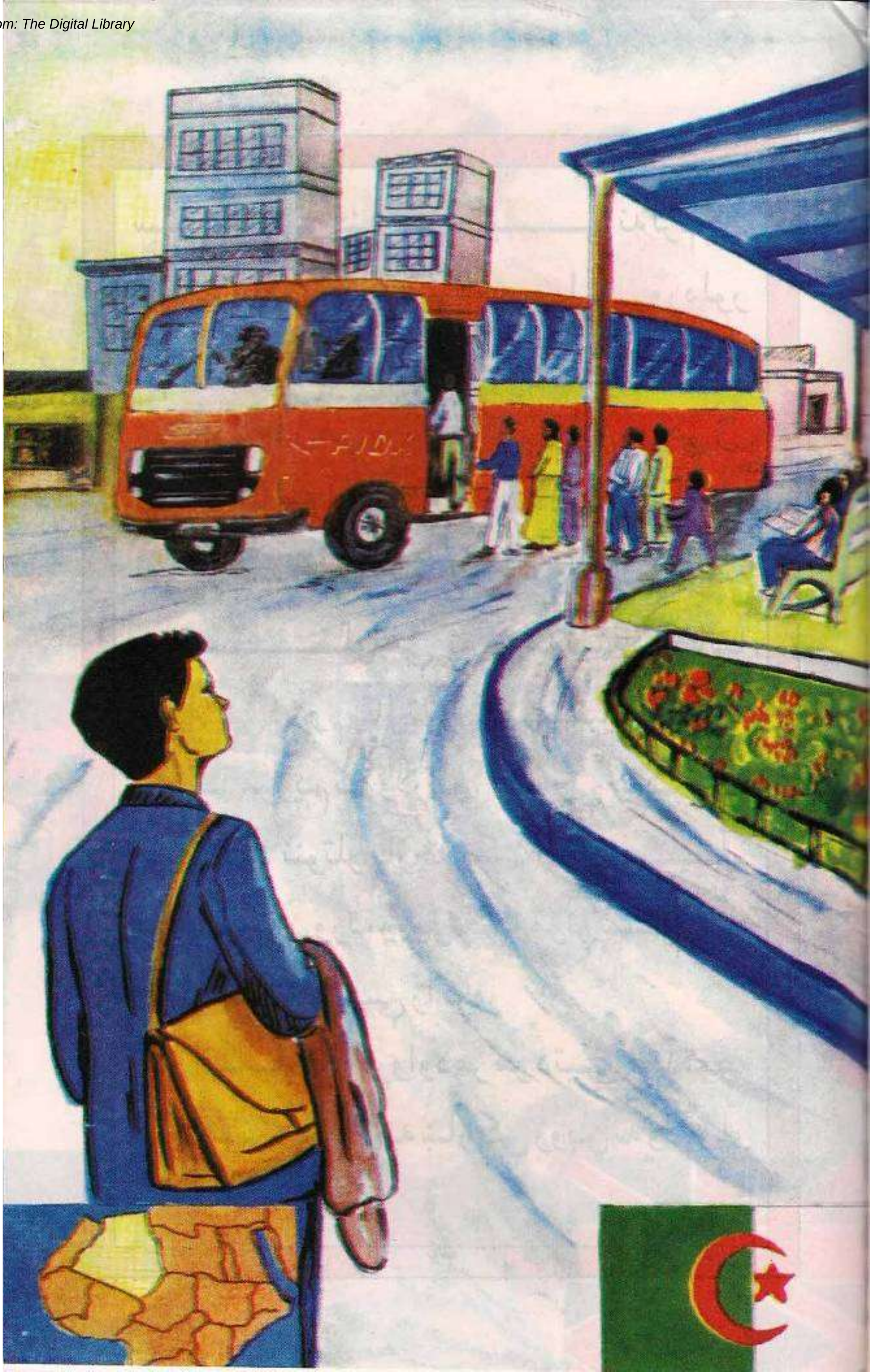

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیالیۍ وویني خو زه پیسې نه لرم چې افغانستان ته یې ولیږم. هغه وویل چې وړه لور مې پوهیږي چې یو ملیون لس لکه کیږي.

کاکاجان مې په لندن کې ویلي وو چې ژر به ایتالیا ته ولاړ شوو اوهلته به د ایتالیا له موزیم څخه لیدنه وکړو. له همدې امله کله چې دسلواغې په ۱۸ مه نیټه د ایتالیا پلازمینې د روم ښار ته ورسیدلو مونږ د ایتالیا موزیم ته ولاړلو. کله چې کاکا مې موزیم ته د ننوتلو پارچه(ټکټ) اخیستلو موظف سړي ورته وویل چې زمونږ پیسې لیره دي، ماته لیره پیسې راکړه.

ایتالیا د ګوګړواودمر مر دتیږو معدنونه لري. مونږ د میلان په ښار کې ژوبڼ ته ولاړو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

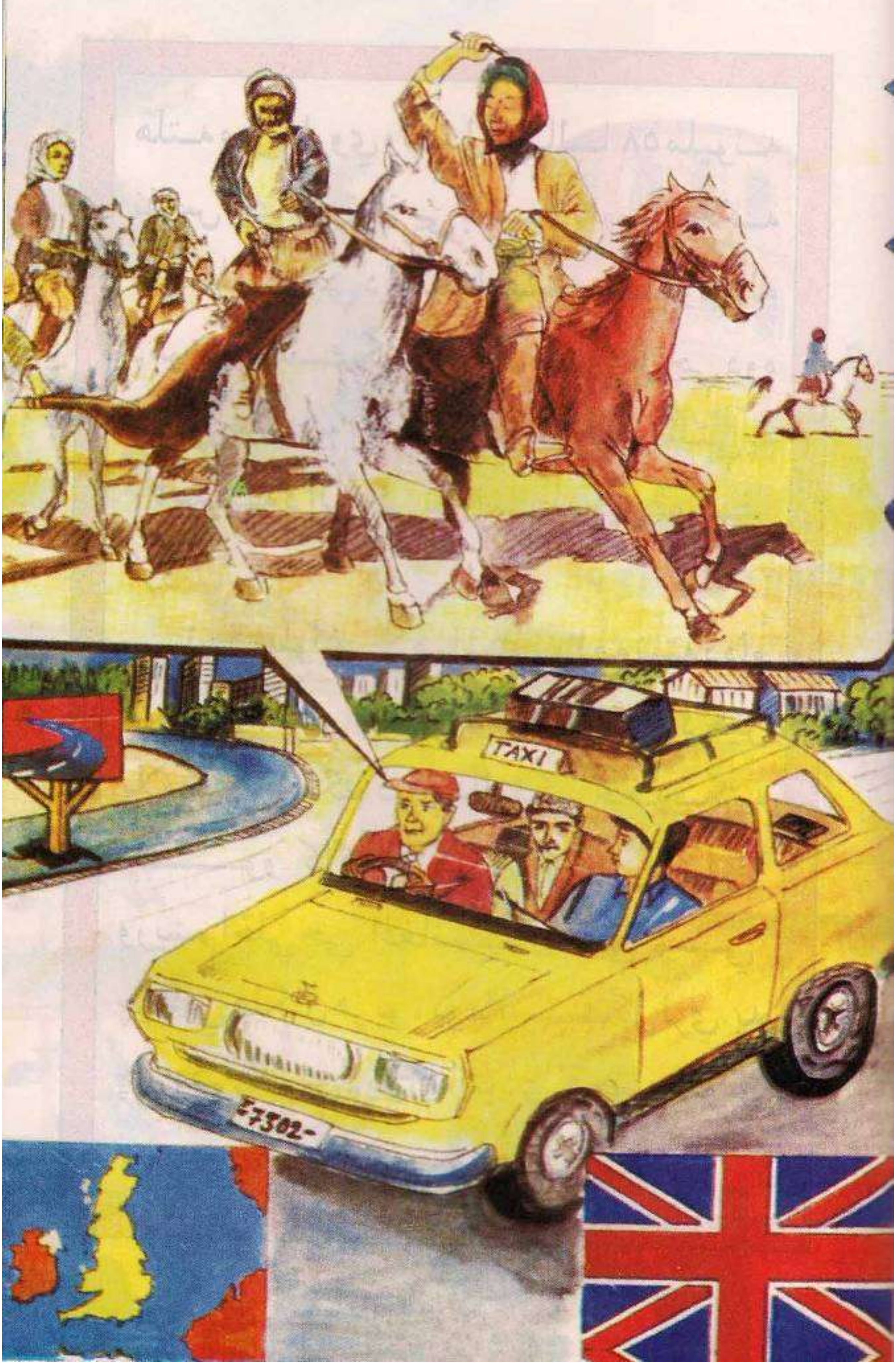

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مو خاروي وليدل. ايتاليا ۵۸ مليونه نفوس لري چې ټول يې باسواده اوبا اخلاقه دي. کله مې چې د ايتاليا نقشه وليدله د موزې په شکل وه. کاکامې وويل چې دوه ورځې وروسته يعنې د سلواغې د مياشتې په ۲۰ مه نېټه د الوتکې په واسطه چين ته سفر کوو.

نن د سلواغې د مياشتې ۲۰ مه نېټه ده او مونږ څو دقيقې مخکې د ۱۱ بجو شخه د چين پلازمينې پکنګ کې له الوتکې څخه ښکته شوو. کاکاجان مې دلته چيني لوښي او وريښم اخلي چې افغانستان ته يې يوسي. چينايي هلکان هر يو، يو بايسکل لري. په چين کې نفوس ډير زيات دی. د چين نفوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

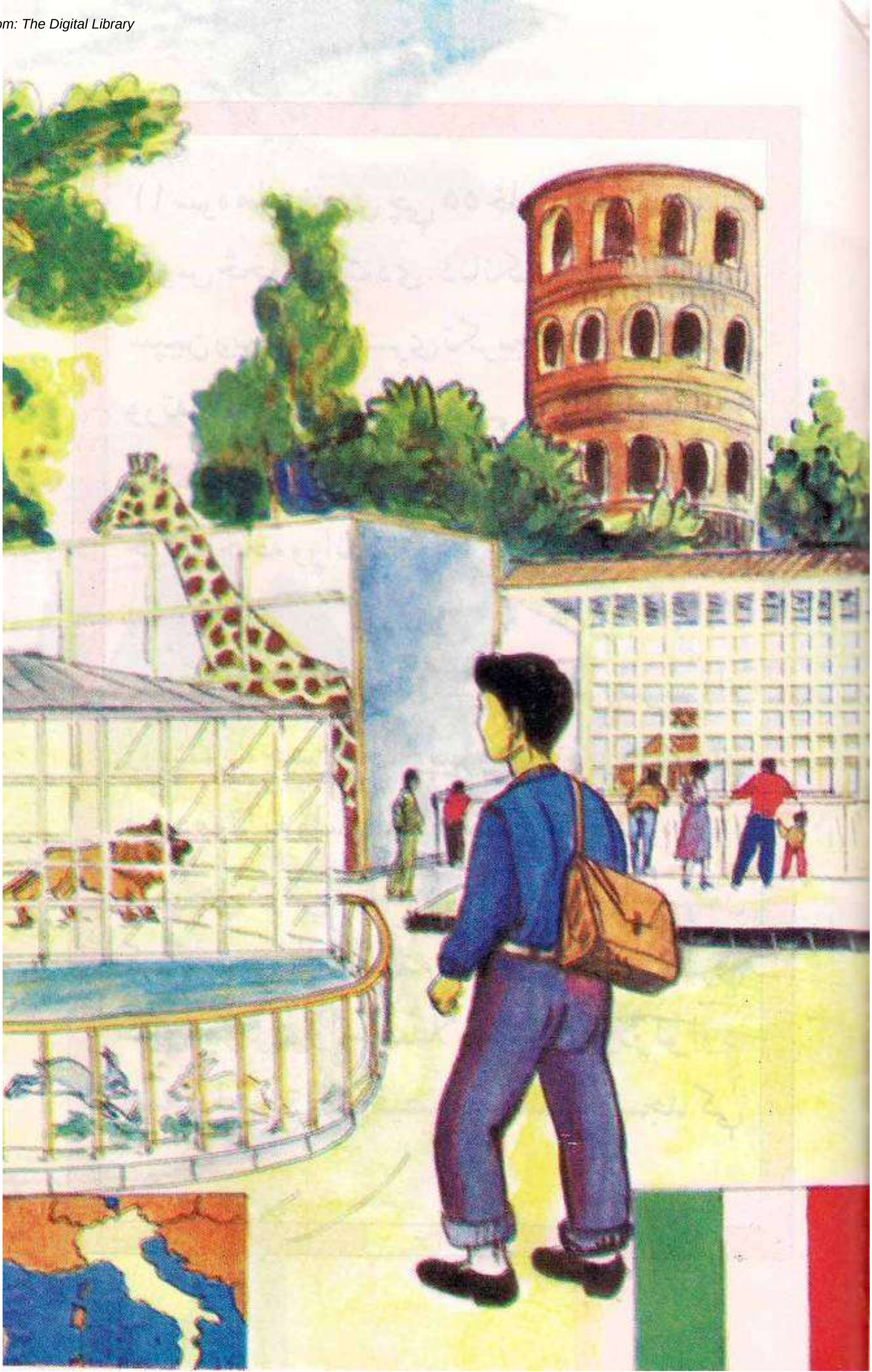

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱ سوه ملیونه دی چې ٥٥ ځله د افغانستان له نفوس څخه زیات دی. دنانکن په ښار کې یو سپین ږیری سـړی تکریچه پلوري او خلك ورته((یوان)) (چینایي پیسې) ورکوي. د چین ماشومان ترکاري خوښه لري او د ترکارۍ له خوړلو څخه وړاندې ترکاري او خپل لاسونه ښه وینځي.

کله چې کاکاجان مې چینایي لوښي او وریښم له چین څخه وپیرودل، زه او کاکاجان مې د موټر په واسطه پاکستان ته راغلو. سره ددې چې د ژمي موسم دی خو هوا په پاکستان کې ګرمه ده. خلك دلته په اردو ژبه خبرې کوي. مونږ یو وار اسلام آباد ته ولاړلو او د جمعې لمونځ مو د فیصل په مسجد کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

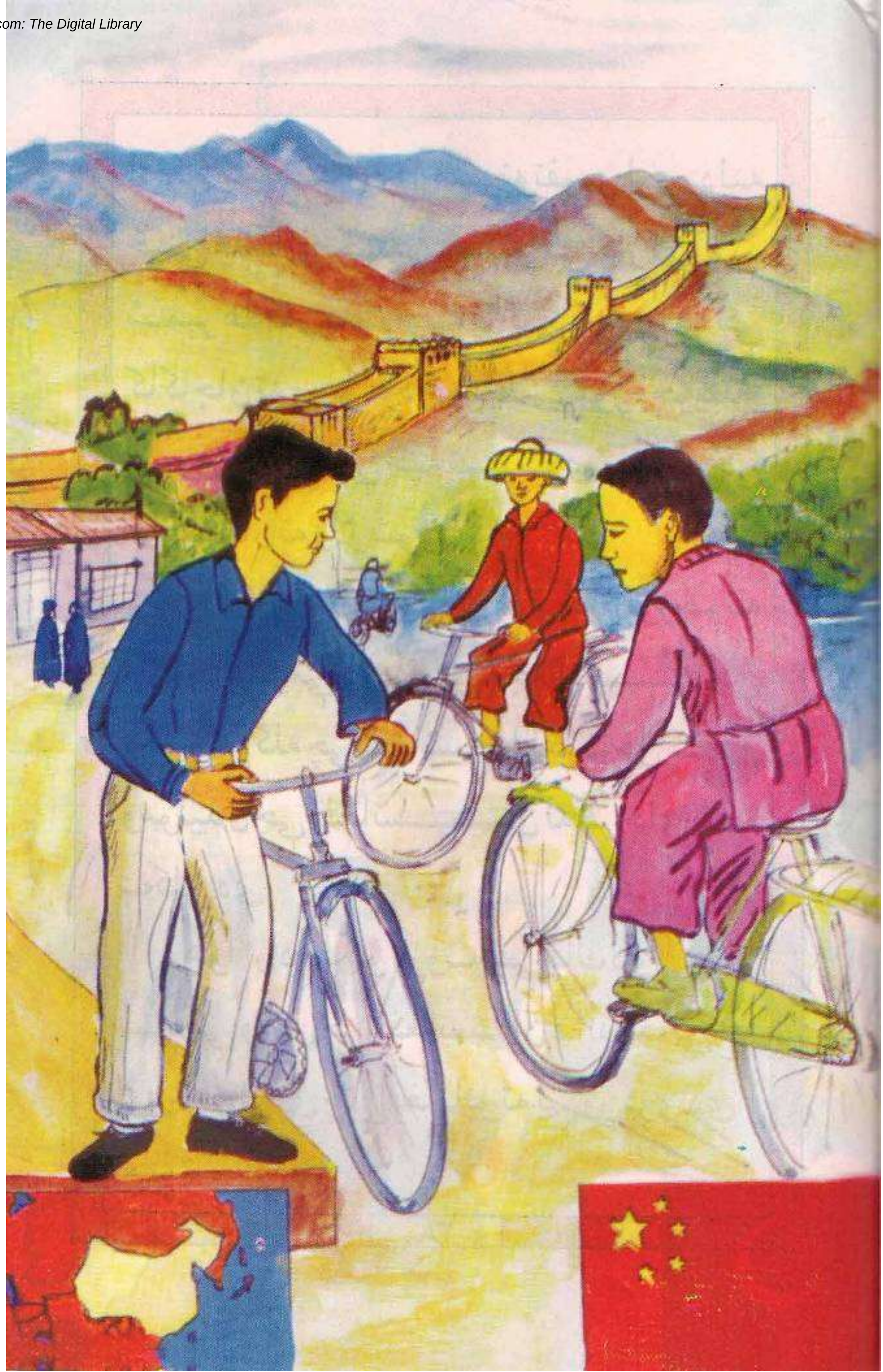

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداکړ. پاکستان ۱۴۰ ملیونه نفوس لري. دلته ځینې هلکان د ښښتوپه بټیو کې کارکوي. یو شمېر هلکان یخې اوبه یا ګنې پلوري. ما مې کاکاجان ته وویل: زه خپل پلار، مور، خویندو او ورور پسې خپه شوی یم راځه چې افغانستان ته ولاړ شوو.

د کب په ۲۵ مه نیټه په موټر کې تورخم ته راغلو، دغرمې ډوډۍ موپه جلال آباد کې وخوړ له. کله چې افغانستان ته داخل شوو ومولیدل چې افغانستان له هر ځای څخه ښکلی دی.

هوا او دخلکو زړونه یې پاك دي. د ځان سره مې وویل چې افغانستان د الله تعالی(ج) لوی نعمت دی چې افغانانو ته یې ورکړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

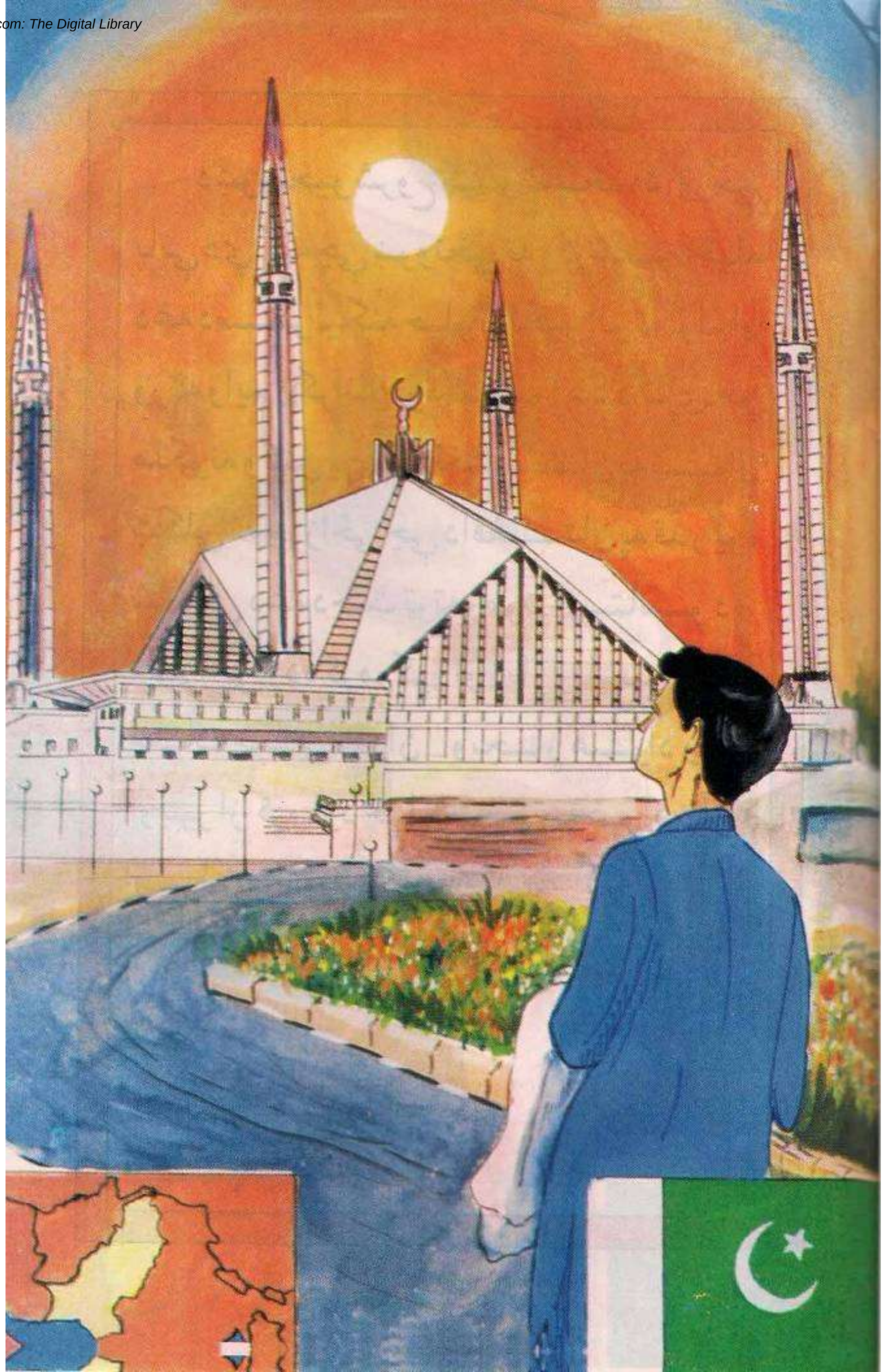

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښوونځيو شروع کيدو ته پنځه (۵) ورځې پاتې دي. کله چې ښوونځي ته ولاړشـــم، خپله دغه د ســـفر ليکنه خپلو ټولګيوالو ته لولم او ورتـه وايم: ((ګرانـو ټولګيوالـو! مـا د نـړۍ ځو ملکونه وکتل يوهم د افغانســـتان په شـــان ښکلى نه وؤ، راځۍ چې د افغانستان په قدر پوه شـــوچې دغه د جنت ټوټه زمونږ اوستاســـو ده. راځۍ چې زده کړه وکړو او زيار وباســـو چې دا جنــګ ځپلــى، وران ـ ويجــاړ هيـــواد و دان اوښير از کړو اود خپل ټاټوبــي په غيږ کې آرام او سوله ييز ژوند وکړو.

پاى

(c) ketabton.com: The Digital Library

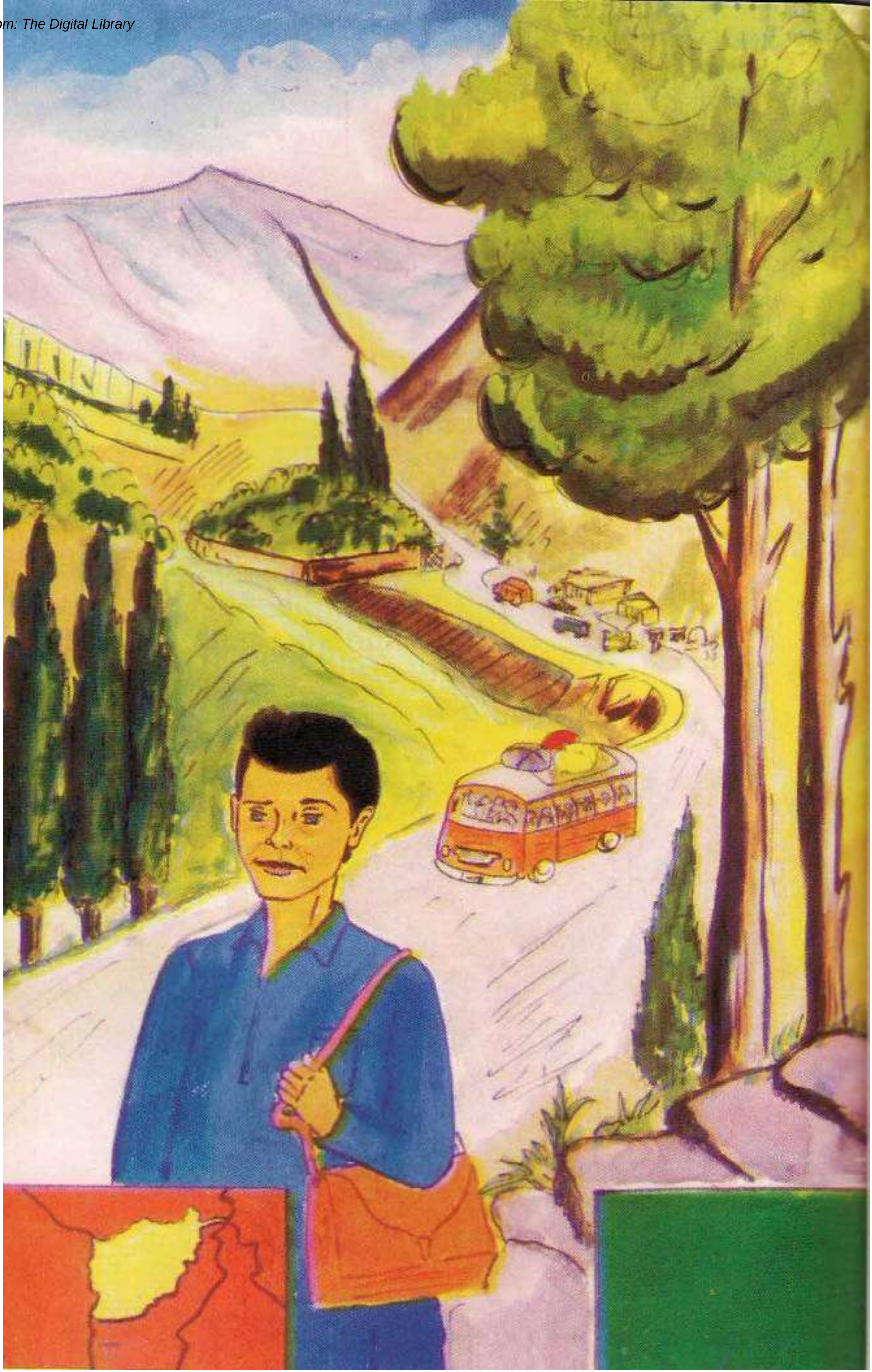

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library